

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи
з дисципліни для студентів 3-го курсу спеціальностей
«Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес»

Харків – 2019

УДК 339.9:378.091.33-028.21(072)

М 55

Рецензенти:

Н. Г. Дуна – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

І. В. Тимошенко – доктор економічних наук, проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 31 від 31 жовтня 2018 року)*

М 55 **Міжнародні економічні відносини** : методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни для студентів 3-го курсу спеціальностей «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес» / уклад.: О. А. Довгаль, Л. І. Григорова-Беренда, Н. А. Казакова, К. О. Макарчук. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 40 с.

У виданні наведено методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення і захисту курсової роботи з дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Особливу увагу приділено рекомендаціям щодо вибору теми дослідження та організації виконання й підготовки до захисту курсової роботи.

Для студентів, керівників курсових робіт, рецензентів та членів комісії із захисту курсових робіт.

УДК 339.9:378.091.33-028.21(072)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019

© Довгаль О. А., Григорова-Беренда Л. І., Казакова Н. А., Макарчук К. О., уклад., 2019

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2019

Навчальне видання

Довгаль Олена Андріївна
Григорова-Беренда Лариса Іванівна
Казакова Надія Артурівна
Макарчук Катерина Олексіївна

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни для студентів 3-го курсу спеціальностей «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес»

Коректор *С. В. Гончарук*
Комп'ютерне верстання *Н. Є. Пруднік*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 2,37. Наклад 100 пр. Зам. № 173/18.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
Тел. 705-24-32

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	7
3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	13
4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	17
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	19
ДОДАТКИ.....	21

ВСТУП

У глобальних умовах господарювання передбачається, що випускники вищих навчальних закладів повинні бути підготовлені до самостійної професійної діяльності, застосовувати аналітичний підхід до вирішення різних виробничих завдань у стандартних та нестандартних ситуаціях. З огляду на це в навчальному процесі особлива увага приділяється організації творчої самостійної наукової роботи студентів. Однією з форм творчої наукової праці студентів є виконання ними курсових робіт з фахових дисциплін.

Залучення студентів до самостійної наукової роботи за обраним напрямом – важлива складова у підготовці студентської молоді до опанування фахових дисциплін, у формуванні висококваліфікованого бакалавра, магістра, майбутнього вченого. Якщо творче мислення і наукова допитливість студента формуються на лекціях, семінарських заняттях, у дискусіях тощо, то в творчій самостійній студентській науковій роботі початковими етапами є написання рефератів, контрольних робіт і виконання курсових робіт.

Відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини» освітніх програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес» дисципліна «Міжнародні економічні відносини» є провідною фаховою дисципліною, тому за навчальним планом передбачено виконання курсової роботи.

Курсова робота з навчальної дисципліни ставить за мету поглибити та систематизувати знання студента в галузі міжнародних економічних відносин. Вона є однією з найактивніших форм зв'язку теоретичного навчання з практичною діяльністю, логічно завершеним теоретико-емпіричним дослідженням, що систематизує та поглиблює фахові знання, навички й уміння студентів, виявляє їх наукові інтереси та здібності, передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраної літератури та самостійно проведеного дослідження.

Курсова робота є однією з форм контролю знань студентів, важливим етапом їхньої підготовки до майбутньої практичної діяльності і першим кроком до написання магістерської роботи.

Виконана курсова робота дає змогу викладачеві перевірити рівень опанування студентом певної теми, його вміння досліджувати проблему та творчо підходити до вирішення конкретних завдань.

Пропоновані методичні рекомендації покликані надати студентам допомогу в опануванні методики написання курсової роботи, ознайомити з основними вимогами щодо змісту й оформлення курсового дослідження, а також допомогти в ефективній організації науково-дослідної роботи.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є досить складною формою самостійної, творчої роботи студента. Вона є засобом перевірки теоретичної і методичної підготовки студента, його вміння працювати зі спеціальною літературою, осмислювати та систематизувати зібраний матеріал, аналізувати та порівнювати різні погляди на економічні процеси, чітко висловлювати свою думку, робити обґрунтовані висновки, формулювати пропозиції тощо.

Підготовка до написання курсової роботи вирішує одночасно навчальне (автор виявляє рівень засвоєння поточного навчального матеріалу, ознайомлення з відповідною літературою) і дослідницьке (засвідчує вміння автора аналізувати, узагальнювати, робити висновки) завдання.

Мета курсової роботи полягає в засвоєнні та розширенні студентами теоретичних знань, опануванні навичок самостійного вивчення матеріалу з дисципліни «Міжнародні економічні відносини», вмінні узагальнювати вивчений матеріал і робити об'єктивні висновки.

Завдання курсового дослідження:

- глибоке вивчення теоретичних основ обраної теми;
- розширення, узагальнення і систематизація знань з дисципліни;
- застосування сучасних методологічних підходів для дослідження предмета й об'єкта;
- вивчення, збір, систематизація та обробка інформації з обраної теми;
- формування вміння формулювати висновки і пропозиції.

Обираючи тему курсової роботи, студент повинен пам'ятати, що дослідження, зроблене в курсовій роботі, можна продовжити у подальших наукових працях.

Курсова робота має бути написана на основі глибокого дослідження та вивчення спеціальної літератури стосовно об'єкта дослідження, включати елементи самостійних досліджень, аналізу статистичного матеріалу.

Вирішення певної проблеми, яку формулюють як тему курсової роботи, потребує опрацювання значної кількості джерел. Матеріал з підручників чи навчальних посібників слід використовувати головним чином для написання теоретичного розділу.

Під час написання курсової роботи значну увагу треба приділяти ознайомленню, аналізу й узагальненню міжнародної та національної законодавчої бази, широкого кола додаткової монографічної та періодичної літератури, первинних документів фірм-суб'єктів міжнародних економічних відносин тощо.

Студент, працюючи над курсовою роботою, повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати.

У курсовій роботі треба стисло, логічно, аргументовано викладати зміст і результати власних досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології тощо. Студент несе повну відповідальність за наукову самостійність і достовірність (вірогідність) результатів виконаного ним дослідження.

Безпосереднє керівництво курсовою роботою студента провадить науковий керівник, обов'язком якого є: практична допомога у складанні плану роботи; надання консультацій з підбору літератури і фактичного матеріалу; контроль за ходом виконання курсової роботи; оцінка якості виконання роботи та її відповідності вимогам.

Рекомендована тематика курсових робіт (*додаток А*) відповідає головним проблемам дисципліни «Міжнародні економічні відносини», практиці розвитку сучасних міжнародних економічних відносин. Теми курсових робіт щорічно переглядаються, уточнюються та коригуються на засіданні кафедри з урахуванням змін у світовій економіці, а також науково-дослідних робіт кафедри міжнародних економічних відносин. Студент може обрати тему курсової роботи з рекомендованої тематики, а також може запропонувати власну тему дослідження. Обрану тему студент погоджує з науковим керівником, а потім вона затверджується на засіданні кафедри.

Курсова робота з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» має відповідати таким головним вимогам:

- тема роботи має бути актуальною і висвітлювати сучасні тенденції та перспективи розвитку міжнародних економічних відносин;
- у вступі мають бути розкриті мета, предмет, об'єкт, завдання та методи дослідження;
- зміст роботи повинен містити загальну характеристику історії дослідження проблеми, а також новітні напрацювання в цій галузі (критичний аналіз монографічних та періодичних видань на тему дослідження);
- у висновках мають бути узагальнені й обґрунтовані основні отримані результати, наведені самостійні висновки та практичні рекомендації.

Однією з найважливіших вимог до курсової роботи є її самостійне, творче виконання. Зміст роботи повинен логічно й повно розкривати всі питання плану, відповідати темі дослідження. Мова роботи має бути чіткою і зрозумілою, проте автор повинен дотримуватися наукового стилю та уникати публіцистичних висловлювань, які часто містяться в газетних публікаціях та джерелах Інтернету.

Текст роботи повинен відображати самостійність авторського дослідження.

Студенту доцільно уникати «книжкових» висловлювань, заплутаних фраз. На підставі осмислення й узагальнення праць інших дослідників автор повинен самостійно викладати власний погляд, уникати поверховості й описовості у висвітленні досліджуваних питань.

Студент повинен стежити за тим, щоб у роботі не було повторень, суперечностей між наведеними власними міркуваннями, окремими теоретичними положеннями та показниками й наведеним практичним матеріалом тощо. Неприпустимим є переобтяження тексту роботи цитатами, прикладами, фактами, цифровим матеріалом без будь-якого аналізу та авторських висновків. Також необхідно дотримуватись коректності у веденні дискусії з іншими авторами, матеріал яких використано в роботі.

Написання курсової роботи потребує певної системи організації праці студента, що складається з кількох основних етапів, графік виконання яких затверджується на засіданні кафедри і контролюється науковим керівником (у разі порушення графіка студента не допускають до захисту курсової роботи).

Результати дослідження виносять на прилюдний захист. Захист курсового дослідження є не менш відповідальною справою, ніж її підготовка, він виробляє вміння відстоювати власні переконання, наукові погляди, пов'язувати загальні теоретичні положення із сучасністю, профілем майбутньої спеціальності. Під час захисту курсової роботи студенти вчаться стисло й доступно викладати головні результати дослідження, виробляти навички публічного виступу й ведення наукової полеміки. Такі здобутки допомагають у разі самостійної підготовки доповідей, рефератів і публічних виступів, формують необхідні вміння для участі у творчих дискусіях.

Процедура захисту курсової роботи проводиться прилюдно перед комісією у складі двох-трьох науково-педагогічних працівників кафедри, в тому числі керівника курсової роботи. Склад комісії та конкретні терміни захисту курсових робіт затверджуються розпорядженням декана факультету. На захисті курсової роботи можуть бути присутні студенти, які мають право ставити питання та висловлювати зауваження щодо роботи.

Результати захисту курсової роботи характеризують оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно». Лише після успішного захисту курсової роботи студента допускають до складання екзамену з дисципліни.

2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати певну логіку побудови, послідовність викладення матеріалу і завершеність дослідження.

Курсова робота складається з наступних частин:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;

- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за потреби).

Титульний аркуш

Титульний аркуш курсової роботи оформляється за встановленою формою (*додаток Б*).

Зміст

Зміст відображає послідовність розташування складових частин курсової роботи: вступу, назви всіх розділів і підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Назви розділів і підрозділів мають бути стислими та зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її. Назви розділів та підрозділів у змісті мають повністю відповідати наведеним у тексті роботи.

У змісті вказується номер сторінки, з якої починається викладення кожної частини (*додаток В*).

Вступ

Обсяг 2–3 сторінки.

Вступ пишуть у такій логічній послідовності:

1. Актуальність теми дослідження.
2. Ступінь вивчення проблеми.
3. Ступінь висвітлення у фаховій літературі основних аспектів обраної теми та окреслення кола питань, які досліджені недостатньо.
4. Мета і завдання, які потрібно вирішити для її досягнення.
5. Об'єкт і предмет дослідження.
6. Використані методи та інформаційна база дослідження.
7. Короткий огляд структури роботи та її обсяг.

Обґрунтування **актуальності** обраної теми – початковий етап будь-якого дослідження. Висвітлення актуальності має бути небагатослівним: достатньо показати головне – сутність проблемної ситуації, що визначає актуальність теми.

Обов'язковою частиною вступу є **ступінь вивчення проблеми** – це коротка характеристика раніше виконаних досліджень з даної тематики. Тут слід перерахувати авторів, що займаються або займалися даною проблематикою, оцінити якість і глибину їх розробок, коротко викласти різні точки зору і підходи до рішення того чи іншого питання, пропозиції

окремих авторів, а також висловити своє ставлення до вирішення проблеми, відзначивши правильне й економічно обґрунтоване її рішення.

Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної та практичної новизни, переваг і недоліків опрацьованої літератури, яку доцільно згрупувати так: праці, що висвітлюють історію розвитку проблеми, теоретичні праці, які повністю присвячені темі, потім ті, що розкривають тему частково. Завершити огляд слід коротким висновком про ступінь висвітлення у фаховій літературі основних аспектів обраної теми, виділити дискусійні питання й невирішені проблеми та окреслити коло питань, які досліджені недостатньо.

Від доказу актуальності та ступеня вивчення проблеми логічно перейти до формулювання мети дослідження, а також вказати на конкретні завдання, які належить розв'язати відповідно до цієї мети.

Метою будь-якого економічного дослідження є отримання певного конкретного результату – оцінка рівня розвитку, виявлення недоліків і проблем, обчислення нових показників, розробка або поліпшення методики, формулювання програми розвитку, виведення формули, встановлення параметрів і властивостей об'єкта тощо.

***Наприклад:** Метою курсової роботи на тему «Світовий досвід регулювання національних банківських систем та можливості його використання в Україні» є аналіз світового досвіду регулювання національних банківських систем та можливостей його використання в Україні.*

Поставлена мета дослідження дає змогу визначити завдання дослідження, під якими розуміють локальні, чіткіші, дрібніші питання (проблеми), на які треба дати відповідь у підрозділах курсової роботи, тобто завдання – це частина мети, вони деталізують її.

Формулювання завдань наводиться у вигляді переліку: вивчити ..., дослідити..., розкрити ..., встановити ..., з'ясувати ... тощо. Постановку завдань необхідно робити ретельно, оскільки опис їх розв'язання повинен скласти зміст підрозділів курсової роботи.

***Наприклад.** Завданнями курсової роботи на тему «Світовий досвід регулювання національних банківських систем та можливості його використання в Україні» (див. додаток В) є такі:*

- розкрити поняття, сутність та методи національного регулювання банківських систем;
- висвітлити національні особливості регулювання банківських систем;
- визначити методику дослідження національного регулювання банківських систем;

- проаналізувати міждержавні заходи регулювання банківських систем у країнах світу;
- узагальнити особливості регулювання банківських систем у країнах ЄС;
- виявити основні напрямки регулювання банківської системи України з використанням світового досвіду.

Вступ також має містити визначення **об'єкта та предмета** дослідження. Об'єкт дослідження – це вся сукупність відносин різних аспектів теорії та практики науки, що надає джерело інформації для дослідження; або це явище, процес, що потребує вивчення.

Предмет наукового дослідження знаходиться в межах об'єкта і відображає лише суттєві зв'язки та відносини, властивості, аспекти, функції, що є головним для конкретного дослідження (даної теми).

Наприклад: У курсовій роботі на тему «Світовий досвід регулювання національних банківських систем та можливості його використання в Україні» (див. додаток В) об'єктом дослідження є процес регулювання національних банківських систем, а предметом дослідження – світовий досвід регулювання національних банківських систем та особливості його використання в Україні.

Автор курсової роботи також має подати перелік методів дослідження, які використано для досягнення поставленої в роботі мети. Інструментарій аналізу в роботі слід оформити не як простий перелік загальнонаукових та специфічних методів, а у тісному взаємозв'язку з явищами та процесами, що досліджуються, тобто перерахувати їх потрібно коротко і змістовно, зазначаючи, що саме досліджували тим чи іншим методом. Це дасть змогу переконатися в логічності вибору саме цих, а не інших, методів для вирішення проблеми.

Наприклад: У курсовій роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних явищ і процесів у безперервному їхньому розвитку та взаємозв'язку. Під час вирішення завдань, поставлених у дослідженні, застосовано: метод історичного аналізу (для висвітлення розвитку співпраці України з міжнародними економічними організаціями); метод спостереження (для моніторингу динаміки міжнародної торгівлі та світового ВВП); метод абстрактно-логічного аналізу (у ході виокремлення чинників, що зумовлюють ефективність міжнародної фінансової лібералізації); метод аналізу та синтезу (під час інтеграції досліджень міжнародної торгівлі та економічного зростання); методи кількісного і порівняльного аналізу (для з'ясування

тенденцій розвитку ринку туристичних послуг і структурних змін в інфраструктурному забезпеченні міжнародного туристичного бізнесу), метод статистичних групувань (під час дослідження динаміки фінансової лібералізації європейських країн); метод економіко-математичного моделювання та формалізації (для вивчення впливу різних форм іноземного інвестування на економічний розвиток країни); а також спеціальні методи аналізу, зокрема: вимірювання (у процесі створення масиву статистичної бази даних для подальшої емпіричної оцінки); описово-аналітичний та статистико-економічний методи (під час побудови статистичних та аналітичних таблиць для порівняння тенденцій впливу експортного сектору на ВВП регіонів та України загалом); графічного (для побудови графічних зображень та наочної демонстрації отриманих результатів); кореляційного та регресійного аналізу.

У характеристиці інформаційної бази дослідження слід зазначити законодавчі акти, звіти; поділити їх за важливістю, якістю інформації, оригінальністю викладення, глибиною розробок.

Наприклад: Інформаційну основу дослідження становлять аналітичні та статистичні дані Всесвітньої організації інтелектуальної власності, Світового банку, програмні документи США у сфері інноваційної політики та національної безпеки; аналітичні огляди та програми діяльності спеціалізованих інститутів, що займаються питаннями інноваційної діяльності; аналітичні огляди проектів бюджетних витрат у сфері інноваційного розвитку Державного департаменту США та Конгресу США, незалежні дослідження вітчизняних та іноземних учених.

Структура роботи. Завершується вступ стандартною фразою: «Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Список джерел включає N найменувань літератури, N електронних публікацій».

Основна частина

Перший розділ 10–12 сторінок повинен бути теоретико-методичним являти собою основу для дослідження конкретної тематики. У ньому формулюється проблематика дослідження, досліджуються всі точки зору, обґрунтовуються і розкриваються методи дослідження. У цьому розділі повинно бути показано, які існують теоретичні підходи до даної проблеми, визначені методи, найбільш прийнятні для вирішення проблеми.

Другий розділ 10–12 сторінок основної частини має бути більш конкретним, аналітичним, детально розкривати сутність теми роботи. У ньому досліджується сучасний стан питання, динаміка, вплив

різноманітних чинників, проводиться аналіз існуючих проблем і їх практичне рішення. У цьому розділі бажано дати оцінку повноти розв'язання визначених завдань, достовірності одержаних результатів (характеристик, показників), їх порівняння з аналогічними дослідженнями українських та зарубіжних авторів. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній темою роботи.

Кожен розділ роботи має завершуватись чіткими висновками, що містять коротку сутність отриманих результатів, їх практичну цінність. Розділи потрібно поділяти на підрозділи. Кожен розділ і підрозділ має містити закінчену інформацію, завершуватись логічними та чіткими висновками. Студент повинен своїми словами викладати матеріал. Не допускаються переписування, запозичення з інших публікацій без посилання на джерело.

Висновки

Обсяг 1–2 сторінки.

Загальні висновки розташовують безпосередньо після викладення сутності роботи, починаючи з нової сторінки. Висновки є завершальною частиною курсової роботи. Тут викладаються висновки і пропозиції, що становлять предмет захисту, кінцеві результати виконаної роботи, що доводять досягнення автором поставленої мети дослідження.

Висновки і пропозиції формулюються за пунктами, бажано нумерованими (перше, друге і т. д.). У такому разі кількість пунктів має відповідати кількості завдань, окреслених у вступі. Висновки повинні узгоджуватись із поставленими завданнями, послідовно за кожним розділом роботи.

У цьому розділі слід надати підсумок усієї виконаної роботи. Висновки та пропозиції мають бути сформульовані в тезовій формі чітко, зрозуміло, відображати зміст роботи, її теоретичне і практичне значення. Кваліфіковано кожен пункт висновків складається з двох логічних частин – твердження («визначено ...») і доказу («тому що ...», «на підставі ...»).

Список використаних джерел

Наукове дослідження завершується списком використаних джерел, який починають з нової сторінки після висновків. Передусім записують джерела, що видані кирилицею, потім – латиницею. Отже, основна вимога до укладання списку використаних джерел – це однотипне оформлення та дотримання чинного державного стандарту на бібліографічний опис документів і друкованих творів.

Кількість джерел літератури має налічувати не менше 25 найменувань.

На всі вказані джерела обов'язково мають бути відповідні **посилання** в тексті роботи.

Додатки

У додатки виносяться громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, зразки форм, таблиць тощо.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути виконаною та оформленою з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи має бути набраний на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт – Times New Roman, 14 пт.

Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим – 20 мм, правим – 15 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм.

Абзацний виступ має бути скрізь однаковий – 1,0 см.

Загальний обсяг роботи має становити 25–30 сторінок (враховуються титульний аркуш, вступ, 2 розділи, висновки, але без урахування списку використаних джерел та додатків).

У тексті бажано уникати складних і громіздких речень. Не прийнято писати в роботі «я думаю», «я пропоную» тощо. Висловлювати матеріал рекомендується від першої особи множини «на нашу думку», «на наш погляд» (тобто на Вашу і керівника).

У роботі допускаються тільки загальноприйняті скорочення слів (СНД, ООН та ін.). Посилання на таблиці, рисунки робляться в тексті.

Текст роботи розбивається на розділи і підрозділи, які повинні мати порядкові номери. Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами в межах усієї роботи.

Підрозділи нумеруються двома арабськими цифрами: перша цифра означає номер розділу, друга – номер підрозділу, наприклад: 2.3 (другий розділ, третій підрозділ).

Назви розділів роботи пишуться з нової сторінки великими літерами по центру (шрифт жирний). Перенесення частини слова в назві не допускається. Перед назвою підрозділу витримується інтервал в 1 рядок.

Заголовки підрозділів пишуться жирним шрифтом, вирівнювання – по центру сторінки.

Крапка після назв розділів, підрозділів, таблиць, діаграм, графіків, рисунків тощо не ставиться (*додаток Г*).

Нумерація сторінок

Нумерація сторінок роботи повинна бути наскрізною, включаючи список літератури і додатки. Першою сторінкою є титульний аркуш, другою – зміст роботи і т. д. Номер сторінки проставляється арабськими цифрами в правому верхньому куті аркуша. На титульному аркуші номер

сторінки не ставиться. Рисунки та таблиці, розташовані на окремих сторінках, включаються в загальну нумерацію. Нумерація починається зі вступу (третьої сторінки).

Оформлення таблиць

Усі таблиці повинні мати назви, що характеризують їх зміст. У правому верхньому куті над найменуванням таблиці пишеться слово «Таблиця 2.3» із позначенням номера розділу і номера таблиці в його межах. Назва таблиці пишеться над таблицею, вирівнювання – по центру сторінки. Крапка після назви таблиць не ставиться (*додаток Д*).

Таблиці, наведені в додатку, нумеруються як додатки. Заголовки в рядках таблиці слід писати стисло і зрозуміло, без скорочень слів. У графах таблиці обов'язково вказуються одиниці виміру. До кожної таблиці дається примітка з посиланням на джерело, звідки взяті цифрові дані.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку стовпці нумерують і повторюють їх нумерацію на наступній сторінці. Заголовок таблиці не повторюють, пишуть: «Продовження таблиці 2.3».

Оформлення ілюстрацій

Усі ілюстрації (схеми, графіки, діаграми, креслення тощо) іменуються рисунками, в тексті вони іменуються словом «Рис. 1.2», з позначенням номера розділу і номера рисунку в його межах. Підпис до рисунку розташовується під ним (*додаток Е*).

Формули

Усі математичні формули та вирази, які є в роботі, необхідно пояснити. Якщо формула запозичена з літератури, можна обмежитися посиланням на джерело і розкрити сутність символів, що входять до неї. Оригінальні формули пояснюються під час їх обґрунтування. При цьому наводяться не всі елементарні проміжні результати, а лише основні етапи виведення формули і кінцевий результат.

Позначення величин пояснюють при їх першій появі в тексті. Доцільно пояснювати всі позначення, що містить заключна формула, особливо, якщо ця формула є розрахунковою.

Усі математичні вирази, а також знаки математичних дій у тексті з метою досягнення єдиного стилю друкуються прописними літерами.

При написанні математичних формул особливу увагу слід звертати на чітке виділення індексів і показників ступеня, розташування і довжину дробової риски тощо.

Формули в курсовій роботі підлягають наскрізній нумерації. Номер формули розташовується в круглих дужках і нумерується на правій стороні аркуша на рівні останнього рядка формули (*додаток Ж*).

Посилання на джерела

Усі наведені в курсовій роботі цитати, перефразовані положення і цифрові дані, отримані іншими авторами, повинні мати посилання на джерела.

Посилання наводяться після згадки джерела або цитати з нього, для цього проставляють розташований у квадратних дужках порядковий номер, під яким це видання значиться в списку літератури, і сторінку.

Приклад: [21, т. 3, с. 25].

Цитату з роботи іншого автора слід взяти у лапки і наводити у тій граматичній формі, що і в автора, повністю, без скорочень та спотворень авторської думки. Цитату слід починати з великої літери, якщо вона відтворює речення повністю. З маленької літери – якщо цитата стає частиною речення автора праці й органічно вписується до складу речення. У такому разі, після лапок, що відкриваються, проставляють три крапки, за якими слідує частина тексту, що цитується, з малої літери.

Прізвище автора можна розмістити на початку, всередині цитати або наприкінці у круглих дужках. У дужках також слід подати рік виходу з друку джерела та номер сторінки, з якої запозичена цитата.

Приклад цитування без згадування автора в тексті:

Як зазначено у роботі «Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів», «...основою економіко-математичного моделювання є математична модель – схематичне уявлення економічного явища або процесу, яке є результатом наукової абстракції характерних рис навколишнього економічного життя» [Голіков, 2009, с. 16].

Повний бібліографічний опис наводиться у списку:

Голіков А. П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2009. 222 с.

Приклад цитування зі згадуванням автора в тексті:

Як зазначає О. А. Довгаль, «Історично першим напрямком досліджень у сфері міжнародних економічних відносин виступає меркантилістське обґрунтування протекціоністської політики, що, хоча і не дало відповідей на принципові питання міжнародного обміну товарами і послугами, разом з тим обумовило бурхливий розвиток національних держав і їх утвердження в системі світогосподарських зв'язків» [5, с. 18].

Повний бібліографічний опис наводиться у списку:

5. Довгаль О. А. Протекціонізм і лібералізм у процесі глобалізації світової економіки (Питання теорії і методології). Х., 2004. 320 с.

Приклад скорочення цитати за допомогою знаку «три крапки»:

У ст. 3, частині 1, Закону України «Про освіту» йдеться: Громадяни України мають право на освіту в усіх навчальних закладах ... створенням належних умов для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб в умовах інклюзивного навчання... [18].

Повний бібліографічний опис наводиться у списку:

18. Про освіту : Закон України від 23.05.1991 № 1060-ХІІ // Відомості Верховної Ради. 1991. № 34. ст. 451.

Посилання до номера рисунку, таблиці, сторінки, розділу подають скорочено та без позначки номера №.

Наприклад: *рис. 1.5, табл. 1.2, с. 83, розд. 1.*

Посилання у тексті на окремий розділ праці, що не вбудовується до даної фрази, замикають у круглих дужках, розміщуючи попереду скорочення «див.»

Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел має бути сформований одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку заголовків (прізвищ перших авторів або назв джерел);
- у хронологічному порядку.

Спочатку мають бути наведені джерела кирилицею, далі – джерела латиною.

Бібліографічні описи посилань у списку повинні мати повну форму відображення бібліографічної інформації.

Бібліографічний список нумерується від першої до останньої назви. Підзаголовки до окремих типів документів не робляться, кожен документ нумерується окремо. До списку варто включати переважно нові джерела інформації, видані не раніше 2012 року.

Зразки оформлення різних літературних джерел наведено в **додатку З**.

Зразок оформлення списку використаних джерел наведено в **додатку К**.

Оформлення додатків

Додатки до курсової роботи слід оформляти як продовження тексту, кожний додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі рядковими буквами симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком має бути надруковане слово «Додаток __» і прописна буква, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами алфавіту: А, Б, В, Г, Д, Е, Ж, З, К, Л, М, Н, П, Р, С, Т. Виключається вживання букв, не наведених у попередньому переліку.

Додатки повинні мати наскрізну з текстом нумерацію сторінок.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи та підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатка: перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – підрозділ 3.1 додатка В. Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи складається з таких основних етапів:

1. Визначення напрямку дослідження.
2. Вибір теми курсової роботи.
3. Вивчення та опрацювання літератури за обраною темою.
4. Складання плану курсової роботи.
5. Обробка зібраного матеріалу та написання тексту роботи.
6. Оформлення курсової роботи.
7. Подання роботи керівникові для отримання відгуку.
8. захист роботи.

Визначення напрямку дослідження

При виборі напрямку дослідження доцільно користуватися рекомендованою тематикою курсових робіт (див. додаток А), проте вона не є обов'язковою і може уточнюватись або доповнюватись за бажанням студента та його наукового керівника.

Вибір теми курсової роботи

Тема курсової роботи повинна бути актуальною, мати теоретичне і прикладне значення, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку економічної науки і господарської практики. Вибір і затвердження теми здійснюється, виходячи з наукових інтересів студента, тематики наукових досліджень кафедри тощо.

Обираючи тему, слід враховувати можливість одержання відповідних матеріалів (звітних, статистичних), проведення власних спостережень, розрахунків, експериментів, наявність літературних джерел, власні напрацювання.

Вивчення та опрацювання літератури за обраною темою

Головним завданням цього етапу є збір матеріалу відповідно до затвердженої теми. Для написання курсової роботи підбираються та вивчаються літературні джерела, що є основою наукового дослідження, складається бібліографія. При цьому спочатку необхідно опрацювати основну літературу з теми (підручники, теоретичні статті), а потім – прикладну (законодавчі акти, статті з конкретних досліджень тощо).

Праці вчених, спеціалістів, законодавчі та нормативні акти є методологічною та методичною основою роботи над темою. Монографії та статті дозволяють проаналізувати сутність та причинно-наслідкові відносини явищ, що вивчаються. За допомогою статистичних збірників та довідників можна знайти необхідні факти та цифри, що підтверджують теоретичні положення та висновки.

При виборі літератури слід врахувати, в якій мірі дане джерело присвячене безпосередньо темі дослідження, розкриває і аналізує її зміст. Бажано використовувати джерела, видані останнім часом.

Складання плану курсової роботи

Після попереднього ознайомлення з літературними джерелами студент самостійно складає план курсової роботи, який включає: вступ, 2 розділи, що розкривають тему, кожен з них повинен містити 2–4 підрозділи, висновки та додатки (за потреби).

План повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної та аналітичної частин. План обговорюється з науковим керівником, у разі необхідності коригується, потім затверджується.

Обробка зібраного матеріалу та написання тексту роботи

Відповідно до плану шляхом систематизації та обробки зібраних матеріалів формується текст курсової роботи, виконуються розрахунки, ілюстративний матеріал (рисунки, таблиці), обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки.

Текст курсової роботи повинен бути відредагованим, стилістично витриманим. Остаточне оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до вимог, викладених в пункті 3 методичних рекомендацій.

Підготовка до захисту курсової роботи

Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати курсову роботу науковому керівникові на перевірку та для отримання відгуку у встановлений термін. У відгуку відзначаються позитивні та негативні сторони курсової роботи, оцінюється ступінь самостійності формулювання основних положень і висновків, наявність елементів творчого

пошуку і новизни, обсяг опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи і робиться висновок стосовно допуску до захисту.

У разі невідповідності курсової роботи вимогам даних рекомендацій робота повинна бути перероблена з урахуванням усіх зауважень. Повторно робота здається з попереднім відгуком.

Порядок захисту курсової роботи

Час виступу не повинен перевищувати 7 хвилин, має бути стислим та конкретним.

Доповідь структурно складається з трьох частин:

– *вступ* – 1–2 хвилини (короткий зміст вступу до роботи – обґрунтування вибору теми, мета, завдання);

– *інформація про виконану роботу* – 2–3 хвилини (послідовно за розділами основної частини – що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо).

– *виклад результатів дослідження*, що складають предмет захисту, 2–3 хвилини (висновки, тобто зміст висновку роботи).

Члени комісії можуть ставити запитання з метою визначення рівня опрацювання студентом обраної теми, вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлене запитання. Остаточна оцінка заноситься у відомість і залікову книжку студента.

Студентам, які не захищали курсову роботу з поважних причин (документально підтверджених), може бути визначено іншу дату захисту.

У разі, якщо студент не захистив курсової роботи (незалежно від причин), його вважають неатестованим і не допускають до складання іспиту з дисципліни «Міжнародні економічні відносини».

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Критерії оцінювання підготовки та захисту курсової роботи

Критерії оцінки	Бал за шкалою	
	Національною	ECTS
1. Студент показав глибокі теоретичні знання дисципліни. 2. Оволодів первинними навичками дослідної роботи: умінням збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки. 3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмета дослідження. 4. Виконав роботу грамотно літературною українською мовою.	відмінно	25–30

ДОДАТКИ

Додаток А

Рекомендована тематика курсових робіт

1. Міжнародний поділ праці: зміст, форми, чинники розвитку.
2. Сучасні тенденції розвитку міжнародного поділу праці.
3. Україна в міжнародному поділі праці: стан, проблеми та перспективи.
4. Етапи і тенденції розвитку світової економіки.
5. Світове господарство: сутність та сучасні тенденції розвитку.
6. Значення світогосподарських зв'язків для національної економіки.
7. Інструменти зовнішньоекономічної політики (на прикладі певної країни чи групи країн).
8. Зовнішньоекономічна політика розвинених держав.
9. Зовнішньоекономічна політика країн, що розвиваються.
10. Лібералізація економіки у контексті «Вашингтонського консенсусу» (на прикладі певної країни).
11. Зовнішньоекономічна політика (на прикладі певної країни).
12. Ефективність зовнішньоекономічних зв'язків (на прикладі певної країни).
13. Зовнішньоекономічна стратегія розвитку (на прикладі певної країни).
14. Геоекономічна політика США (або іншої країни) у (ЦСЄ, Африці, ПСА тощо).
15. Міжнародна координація економічної політики (антициклічної, фінансової тощо).
16. Глобалізація світової економіки: зміст і перспективи.
17. Сучасний світовий економічний порядок (основні інститути).
18. Глобалізм як ознака сучасного етапу розвитку світової економіки.
19. Антиглобалістський рух у сучасному світі.
20. Проблеми та перспективи формування глобального ринку.
21. Міжнародне виробниче кооперування: основні напрямки і тенденції розвитку.
22. Міжнародна спеціалізація національної економіки і тенденції її зміни в сучасних умовах.
23. Діалектика внутрішньоекономічних і зовнішньоекономічних інтересів країни.
24. Вплив глобалізації світової економіки на ринок праці.
25. Україна на світовому ринку праці.
26. Фактори економічної взаємозалежності країн у сучасному світі.

27. Україна у світовій господарській системі.
28. Конкурентні переваги України у світовій економіці.
29. Інтеграція України у світову економіку.
30. Детермінанти формування моделі відкритої економіки України.
31. Зовнішньоекономічна діяльність України.
32. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
33. Економіко-правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
34. Міжнародна економічна діяльність фінансово-промислових груп України.
35. Міжнародна торгівля у XXI ст.
36. Теорія порівняльних переваг у сучасній міжнародній торгівлі.
37. Меркантилістська теорія міжнародної торгівлі.
38. Теорія співвідношення факторів виробництва у міжнародній торгівлі XXI ст.
39. Теорія Хекшера–Оліна та структура торговельних потоків у світовій економіці (на прикладі двох чи більше країн).
40. Парадокс Леонтьєва (на прикладі певної країни).
41. Еволюція альтернативних теорій міжнародної торгівлі.
42. Сучасні моделі міжнародної торгівлі.
43. Теорія Ліндера та її значення в аналізі міжнародної торгівлі.
44. Життєвий цикл продукту в міжнародній торгівлі (на прикладі одного чи кількох товарів).
45. Зростання значення міжнародної торгівлі в національній економіці.
46. Масштаби, структура і тенденції розвитку світової торгівлі.
47. Товарна структура світової торгівлі: сучасні тенденції та перспективи.
48. Географічна структура світової торгівлі: стан і перспективи.
49. Конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації світових ринків.
50. Світовий ринок послуг: становлення та особливості розвитку.
51. Світовий фінансовий ринок: структура, динаміка, перспективи.
52. Сучасні світові товарні ринки та Україна.
53. Україна на світовому ринку товарів та послуг.
54. Конкурентоспроможність вітчизняного виробника на світовому ринку.
55. Структура і динаміка торговельного балансу України.
56. Сучасні інструменти державного регулювання міжнародної торгівлі.
57. Міжнародні товарні біржі (на прикладі певної галузі, ринку чи товару).

58. Міжнародні виставки та ярмарки (на прикладі певної галузі).
59. Стратегія виходу на зовнішній ринок (на прикладі певної галузі, фірми чи товару).
60. Нецінова конкуренція на світовому ринку (певного товару).
61. Організація комерційної діяльності на світовому ринку (певного товару).
62. Процес укладення та зміст міжнародних контрактів у (торгівлі, туризмі, рекламі, консалтингу тощо).
63. Торговельно-посередницькі операції на світовому ринку (певного товару).
64. Економіко-правове врегулювання зовнішньоекономічних суперечок.
65. Організація фінансування операцій міжнародної торгівлі.
66. Транспортно-експедиторське обслуговування зовнішньоекономічних зв'язків в Україні.
67. Порівняльний аналіз політики вільної торгівлі та протекціонізму (двох і більше країн).
68. Політика протекціонізму в сучасних міжнародних економічних відносинах (порівняльний аналіз двох і більше країн).
69. Протекціонізм і його вплив на національне виробництво та добробут (на прикладі певної країни чи групи країн).
70. Митне регулювання міжнародної торгівлі (на прикладі певної країни чи групи країн).
71. Немитні методи регулювання міжнародної торгівлі (на прикладі певної країни чи групи країн).
72. Ліцензування зовнішньоекономічної діяльності (на прикладі певної країни).
73. Приховані методи регулювання міжнародної торгівлі (на прикладі певної країни чи групи країн).
74. Демпінг у зовнішній торгівлі (на прикладі певної країни чи групи країн).
75. Лібералізація та протекціонізм у зовнішньоторговельній політиці України.
76. Демпінг і антидемпінгові процедури в міжнародній торгівлі.
77. Проблеми недобросовісної конкуренції: зарубіжний та вітчизняний досвід.
78. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність: переваги, форми, напрямки розвитку.
79. Ефективність моделі відкритої економіки (на прикладі конкретної країни).
80. Форми і методи міжнародної конкуренції на світовому ринку.
81. Конкурентоспроможність міжнародних фірм і фактори, що її визначають.

82. Міжнародна торговельна політика в рамках ГАТТ / СОТ.
83. Світовий ринок (певного товару: нафти, золота, зброї, творів мистецтва та антикваріату тощо).
84. Світовий ринок (готельних, туристичних, лізингових, рекламних, страхових, ІТ тощо) послуг.
85. Зовнішня торгівля (на прикладі певної країни).
86. Експортоорієнтована модель економічного розвитку (на прикладі певної країни).
87. Експортна політика (на прикладі певної країни).
88. Імпортна політика (на прикладі певної країни).
89. Конкурентоспроможність держав у міжнародній економіці.
90. Міжнародна конкурентоспроможність (на прикладі певної країни).
91. Міжнародні комерційні розрахунки.
92. Бартер у зовнішній торгівлі (на прикладі певної країни чи групи країн).
93. Міжнародна електронна торгівля.
94. Міжнародні торговельні війни.
95. Вплив зовнішньої торгівлі на функціонування національної економіки (на прикладі певної країни чи групи країн).
96. Стратегія поліпшення умов торгівлі країни за умови глобалізації (на прикладі певної країни чи групи країн).
97. Міжнародна торгівля як чинник економічного зростання (на прикладі певної країни чи групи країн).
98. Взаємозв'язок міжнародної торгівлі та іноземних інвестицій (на прикладі певної країни чи групи країн).
99. Міждержавна торгівля України та (певної країни).
100. Експортна орієнтація економіки України.
101. Міжнародні консалтингові операції в Україні.
102. Порівняльний аналіз зовнішньої торгівлі України та (певної країни).
103. Україна на світовому ринку (готельних, туристичних, лізингових, рекламних, страхових, ІТ тощо) послуг за умов глобалізації.
104. Україна на світовому ринку (на прикладі певного товару).
105. Митне регулювання зовнішньої торгівлі України (на прикладі певної галузі чи комплексу).
106. Міжнародна мобільність факторів виробництва: причини, наслідки.
107. Міжнародний рух капіталу: його цілі, форми та сучасні тенденції.
108. Проблеми виникнення кризи зовнішньої заборгованості в світі і шляхи її подолання.
109. Вплив міжнародного переміщення капіталу на економічне зростання (на прикладі певної країни).
110. Вплив прямих іноземних інвестицій на економічне зростання (на прикладі певної країни).

111. Іноземний капітал в економіці країн, що розвиваються.
112. Міжнародне переміщення капіталу (на прикладі певної країни).
113. ЄС (певна країна чи група країн) у міжнародному переміщенні капіталу.
114. Світовий ринок прямих іноземних інвестицій.
115. Світовий ринок капіталів.
116. Світові фондові ринки.
117. Флуктуації фондового ринку за фінансової лібералізації (на прикладі певної країни).
118. Світовий ринок факторингових послуг.
119. Волатильність міжнародних фінансових ринків.
120. Прямі іноземні інвестиції у світовій економіці.
121. Прямі іноземні інвестиції у неусталених господарських системах.
122. Міжнародне регулювання прямого іноземного інвестування.
123. Портфельні іноземні інвестиції у світовій економіці.
124. Стратегії міжнародного портфельного інвестування.
125. Механізм здійснення міжнародних кредитних операцій.
126. Країни ЦСЄ на зовнішніх ринках запозичень капіталу.
127. Міжнародне фінансування розвитку малого бізнесу (на прикладі певної країни).
128. Міжнародне венчурне інвестування.
129. Інвестиційне середовище (на прикладі певної країни).
130. Фінансово-економічні механізми стимулювання залучення іноземних інвестицій (на прикладі певної країни).
131. Ризики іноземного інвестування.
132. Страхування міжнародних інвестиційних проектів.
133. Ефективність міжнародної інвестиційної діяльності (методологія оцінки).
134. Управління міжнародними інвестиційними проектами.
135. Роль держави в залученні та регулюванні закордонних інвестицій.
136. Зростання прямих закордонних інвестицій і значення транснаціональних корпорацій.
137. Наслідки діяльності ТНК у світовому господарстві та проблеми її регулювання.
138. Світовий ринок технологій: структура, особливості, сучасні тенденції.
139. Міжнародний науково-технологічний обмін у сучасній світовій економіці.
140. Проблеми і перспективи участі іноземного капіталу в економіці України.
141. Потенційні та реальні умови залучення іноземних інвестицій в економіку України.

142. Вільні економічні зони (на прикладі певної країни чи групи країн).
143. Офшорні зони у світовій економіці.
144. Багатонаціональні компанії в міжнародній економіці.
145. ТНК як суб'єкти міжнародного інвестування.
146. Системи міжнародного менеджменту в транснаціональних корпораціях.
147. Трансферне ціноутворення в системі багатонаціональних компаній.
148. Міжнародне регулювання ліквідності страхових компаній.
149. Міжнародне регулювання банківської ліквідності.
150. Міжнародне регулювання аудиторської діяльності.
151. Прямі іноземні інвестиції в економіку України.
152. Україна на світовому ринку капіталів.
153. Україна на міжнародному кредитному ринку.
154. Багатонаціональні компанії в економіці України.
155. Світовий ринок прав інтелектуальної власності.
156. Міжнародне передання технологій.
157. Міжнародне регулювання ринку технологій.
158. Міжнародна торгівля ліцензіями.
159. Міжнародна міграція робочої сили в (Європі, Азії, Америці тощо).
160. Міжнародне регулювання міграції робочої сили.
161. Теоретичні концепції міжнародної міграції робочої сили.
162. Міграційна політика (на прикладі певної країни).
163. Роль трудових мігрантів в економіці (певної країни).
164. Міжнародний аутстафінг.
165. Міжнародний аутсорсинг.
166. Грошові перекази трудових мігрантів (на прикладі певної країни чи регіону).
167. Боротьба з бідністю на міжнародному рівні.
168. Вплив міжнародного туризму на економічний розвиток (на прикладі певної країни).
169. Вплив міжнародних спортивних заходів на економіку країни, що приймає (на прикладі певної країни чи групи країн).
170. Регулювання туристичної діяльності в системі міжнародної економіки.
171. Еволюція світової валютної системи.
172. Міжнародні валютні ринки (біржі).
173. Валютний ринок (на прикладі певної країни).
174. Резервні валюти у світовій валютній системі.
175. Міжнародні резерви центральних банків.
176. Європейський валютний союз.
177. Європейська валютна система.

178. Вплив «євро» на економічний розвиток країн Європейського Союзу.
179. Доларизація економік незалежних держав.
180. Валютні кризи у світовій економіці.
181. Валютні стратегії в країнах з перехідною економікою.
182. Валютна політика (на прикладі певної країни).
183. Україна в системі міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.
184. Валютне регулювання експортно-імпортової діяльності в Україні.
185. Валютний контроль в Україні.
186. Теорії регулювання платіжного балансу.
187. Монетарна політика у відкритій господарській системі (на прикладі певної країни).
188. Роль Міжнародного валютного фонду в розвитку світової економіки.
189. Організація та процедура здійснення міжнародних розрахунків.
190. Зовнішня заборгованість країн, що розвиваються.
191. Криза зовнішньої заборгованості (на прикладі Греції, Ірландії, України тощо).
192. Міжнародна фінансова допомога країнам, що розвиваються.
193. Міжнародна міграція робочої сили, її види, динаміка.
194. «Відтік мізків» у сучасному світі: причини, напрямки, оцінка наслідків.
195. Науково-технічна революція (НТР) та її вплив на розвиток світової економіки.
196. Світовий валютний ринок: сучасні тенденції та перспективи.
197. Роль міжнародних фінансових організацій у функціонуванні світової валютної системи.
198. Єдина валюта країн ЄС – євро: проблеми та перспективи.
199. Вплив МВФ на світову економіку.
200. Роль Світового банку в економічному розвитку країн світу.
201. ОЕСР: цілі діяльності, функції, вплив на світову економіку.
202. Регіональна інтеграція у валютно-фінансовій сфері: світовий досвід та можливості його використання в інтеграційних об'єднаннях за участю України.
203. Міжнародна економічна інтеграція: зміст, форми, умови розвитку.
204. Стан і перспективи розвитку європейської економічної інтеграції.
205. Участь України в інтеграційних процесах сучасного світу.
206. Механізм, напрямки та проблеми співробітництва України з ЄС.
207. Європейська економічна інтеграція та її вплив на економічні інтереси України.

208. Участь України в діяльності міжнародних економічних організацій.

209. Вільні економічні зони та їх роль у залученні іноземного капіталу.

210. Місце і роль США у світовій економіці.

211. Місце і роль Європейського Союзу у світовій економіці.

212. Місце і роль Японії у світовій економіці.

213. Місце і роль Китаю у світовій економіці.

214. Держави АСЕАН у системі світового господарства.

215. Держави Магрибу в системі світового господарства.

216. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА).

217. Глобальні проблеми сучасності: причини, наслідки, шляхи вирішення.

218. Економічна безпека і проблеми її забезпечення в сучасній світовій економіці.

219. Національна економічна безпека України: шляхи її забезпечення.

220. Економічне зростання та проблеми споживання природних ресурсів у світі.

221. Світова і національна енергетична безпека.

222. Структура і тенденції розвитку паливно-енергетичного комплексу в світовій економіці.

223. Виробництво і споживання продовольства в світовій економіці.

224. Розвиток технопарків і технополісів у світі.

225. Міжнародний венчурний бізнес.

226. Міжнародна консалтингова діяльність.

227. Офшори у світовій економіці: причини виникнення та сучасний стан.

228. Інтеграційні процеси у світовій економіці.

229. Регіональна економічна інтеграція в (Азії, Африці тощо).

230. Розвиток ЄС на сучасному етапі.

231. Спільна сільськогосподарська політика країн ЄС.

232. Економічне інтеграційне об'єднання (НАФТА, КАРИКОМ тощо).

233. Транскордонне співробітництво та розвиток регіонів (на прикладі ЄС, Польщі, України тощо).

234. Транскордонне співробітництво України з ЄС.

235. Регіональна зовнішньоекономічна політика України.

236. Зовнішньоекономічна діяльність України в контексті інтеграції до ЄС.

237. Відносини України з регіональними економічними інтеграційними об'єднаннями.

238. Міжнародні організації у світовій економіці.

239. Економічні структури системи ООН.

240. Діяльність (певної міжнародної економічної організації) на сучасному етапі.

241. Захист національних інтересів на внутрішньому і зовнішньому ринках країнами СОТ.

242. Міжнародні картельні об'єднання у зовнішній торгівлі (на прикладі ОПЕС тощо).

243. Міждержавні організації країн-виробників та експортерів сировини (на прикладі міді, алюмінію, чаю, кави тощо) на світовому ринку.

244. Міжнародне антимонопольне регулювання.

245. Міжнародна співпраця у боротьбі з (ухиленням від сплати податків, корупцією, торгівлею людьми, наркотиками тощо).

246. Участь України у (певній міжнародній економічній організації).

247. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями.

248. Відносини України з міжнародними економічними організаціями.

Приклад оформлення титульного аркуша

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

на тему: **СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ
БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ ТА МОЖЛИВОСТІ
ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ**

Студентки 3 курсу групи УМБ-31
Спеціальності «Міжнародні економічні
відносини»
Освітньої програми «Міжнародний
бізнес»

Лютікової О. М.

Керівник к. е. н., ст. викл. Макарчук К. О.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Члени комісії _____ Довгаль О.
А.

_____ Макарчук К. О.

_____ Сердюк Г. В.

Приклад оформлення змісту роботи

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретико-методичні засади дослідження національного регулювання банківських систем.....	6
1.1. Поняття, сутність та методи національного регулювання банківських систем.....	6
1.2. Національні особливості регулювання банківських систем.....	10
1.3. Методика дослідження національного регулювання банківських систем.....	13
Розділ 2. Світовий досвід регулювання банківських систем та його використання в Україні.....	17
2.1. Міждержавні заходи регулювання банківських систем у країнах світу.....	17
2.2. Особливості регулювання банківських систем у країнах ЄС.....	22
2.3. Основні напрямки регулювання банківської системи України з використанням світового досвіду.....	25
Висновки.....	28
Список використаних джерел.....	30
Додатки.....	33

Приклад оформлення тексту та назв розділів і підрозділів

**РОЗДІЛ 2. СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ
БАНКІВСКИХ СИСТЕМ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ**

**2.1. Міждержавні заходи регулювання банківських систем
у країнах світу**

В останні десятиріччя у світовій банківській практиці спостерігається тенденція до поступової уніфікації регулятивних вимог до банків. Певною мірою ця тенденція пов'язана з діяльністю Міжнародного комітету з банківського регулювання та нагляду, який називається Базельським (за місцем його базування у Швейцарії у м. Базелі при Банкові міжнародних розрахунків).

Базельський Комітет з питань банківського нагляду при Банку міжнародних розрахунків засновано в м. Базель у 1974 р. центральними банками та органами нагляду держав G10. Нині до держав-членів Комітету належать: Австралія, Аргентина, Бельгія, Бразилія, Велика Британія, Гонконг, Індія, Індонезія, Італія, Іспанія, Канада, КНР, Південна Корея, Люксембург, Мексика, Нідерланди, Німеччина, ПАР, Росія, Саудівська Аравія, Сінгапур, США, Туреччина, Франція, Швейцарія, Швеція, Японія. Європейська Комісія бере участь у роботі на правах спостерігача. Комітет засідає кожні три місяці [23, с. 88].

Основне завдання Базельського Комітету полягає у впровадженні високих та єдиних стандартів у сфері банківського регулювання та нагляду. З цією метою, Комітет випускає директиви та рекомендації для органів нагляду держав-членів. Зазначені рекомендації не є обов'язковими до виконання, проте в більшості випадків знаходять своє відображення в національному законодавстві держав-членів, оскільки їх опрацьовують у співробітництві із банками та органами нагляду з усього світу. В ЄС вони також використовуються для взаємної інтеграції держав-членів Союзу [18, с. 34].

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 2.1

Основні показники економічного розвитку країн
Південно-Східної Азії у 2017 році

Країна	Населення, млн осіб	ВВП на душу населен- ня, дол. США	Зовнішня за борго- ваність, млрд дол. США	Експорт, млрд дол. США	Імпорт, млрд дол. США	Частка у ВВП, %		
						сільське господарство	промисловість	сфера послуг
Бруней	422,675	77700	–	11,38	4,308	0	66,5	32,8
В'єтнам	93421,835	5600	68,05	147	138,6	17,9	38,1	44
Індонезія	253609,63	10200	278,5	179,4	166,7	14,5	45,5	40,3
Камбоджа	15458,332	3300	7,377	6,806	10,05	32,7	25,5	41,8
Лаос	6803,694	5000	7,52	2,791	4,074	23,7	32,2	44,1
Малайзія	30073,353	24500	109,3	231,3	193,6	9,3	34,7	56
Тімор- Лешті	1201,542	6800	–	0,0341	0,689	5,2	72,8	22,1
Сінгапур	5567,300	81300	28,93	449,1	375,5	0	25,3	74,7
Таїланд	67741,401	14400	150,8	232	218,5	12,2	43,3	44,5
Філіппіни	10668,231	7000	59,21	53,36	72,93	10,7	31,5	57,8
М'янма	55746,253	4800	2,491	10,31	12,53	37,1	21,3	41,6

Таблиця складена автором за матеріалами [21].

Приклад оформлення рисунків

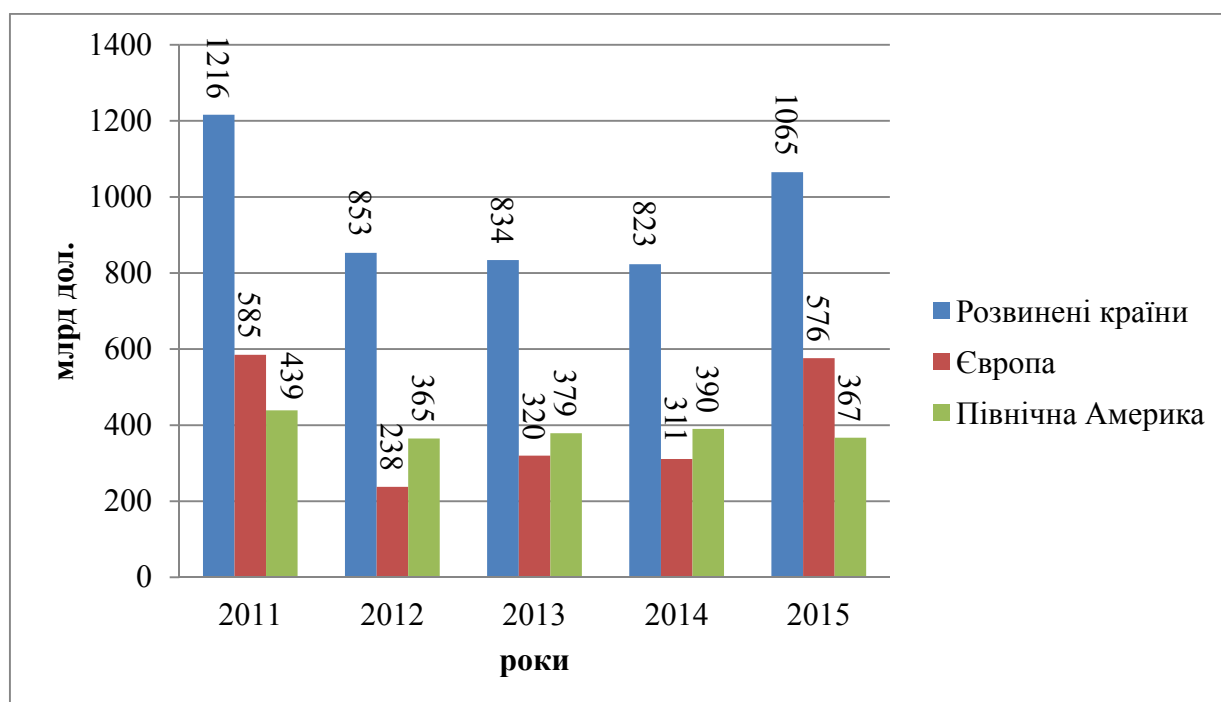

Рис. 2.3. Динаміка відтоку прямих іноземних інвестицій з розвинених країн світу у 2011–2015 рр., млрд дол. США [17,18]

Приклад оформлення формул

У роботі також використовується тренд-аналіз, який базується на регресійних залежностях.

Задача регресійного аналізу може бути задана послідовністю величин y_1, y_2, \dots, y_T , де y_i – величина експорту (імпорту) у році i , де $i = 1, \dots, T$, при яких необхідно побудувати рівняння регресії наступного вигляду:

$$y = f(t) + \varepsilon, \quad (1) \quad [24, \text{с. 78}]$$

де $f(t)$ є функцією регресії (у нашому випадку названої трендом);

ε – випадкова величина з деяким законом розподілу.

Звичайно в розпорядженні дослідника є лише один набір величин y_1, y_2, \dots, y_T . Тому доводиться розглядати не функцію регресії $f(t)$, а її оцінку $\hat{f}(t)$. У найпростішому випадку вона може бути лінійною і мати такий вигляд:

$$y = m + t + b + e, \quad (2) \quad [24, \text{с. 78}]$$

де m, b – параметри лінійної регресії, e – помилка. Складову $m + t + b$ називають лінійним трендом. Якщо підставити спостереження y_1, y_2, \dots, y_T у рівняння лінійної регресії, то одержимо систему такого вигляду:

$$y_i = m + i + b + e_i, \quad i = 1, 2, \dots, T \dots (3) \quad [24, \text{с. 79}]$$

**Приклади бібліографічних описів
для оформлення списку використаних джерел**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги, монографії, дисертації, автореферати дисертацій, довідникова література	
Один автор	<p>Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 396 с.</p> <p>Голіков А. П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2009. 222 с.</p>
Два / три автори	<p>Довгаль О. А., Довгаль Г. В. Інноваційна економіка : навч. посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 148 с.</p>
Чотири автори	<p>Голіков А. П., Дейнека О. Г., Позднякова Л. О., Черномаз П. О. Економіка зарубіжних країн : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2008. 464 с.</p>
П'ять та більше авторів	<p>Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 465 с.</p>
За редакцією	<p>Податкові системи зарубіжних країн : монографія / за ред. В. І. Сідорова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 260 с.</p>
Монографія	<p>Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації : монографія / за ред. О. А. Довгаль. Харків, 2015. 316 с.</p> <p>Гончаренко Н. І. Міжнародна економічна діяльність країн Євросоюзу і України в контексті економічної лібералізації : монографія. Харків, 2009. 167 с.</p>
Дисертації	<p>Шляхова Я. В. Особливості українсько-угорських зовнішньоторговельних відносин в контексті інтеграційних спрямувань України : дис... канд. екон. наук : 08.00.02. Харків, 2016. 262 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>Сідоров М. В. Українсько-канадські торговельно-економічні відносини як геоекономічний вектор зовнішньоекономічної стратегії України : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини». Харків, 2017. 22 с.</p>
Довідники	<p>Международные торговые контракты и их нормативно-правовое сопровождение : справочник / сост. В. И. Сидоров, В. Н. Дмитриев, А. В. Журавлев. Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2012. 588 с.</p>

Довідники	Голіков А. П., Черномаз П. О. Міжнародні економічні терміни : словник-довідник. К. : Центр навчальної літератури, 2008. 376 с.
Багатотомні документи	Економічна енциклопедія : в 3 т. / за ред. Б. Г. Гаврилишина, С. В. Мочерного, О. А. Устенка. К. : ВЦ «Академія», 2002. Т. 3. 689 с.
Частина документу	
Матеріали конференцій	<p>Гончаренко Н. І., Гусев О. М. Особливості сучасного стану зовнішньоторговельних відносин України з ФРН // Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин : матеріали XII науково-практичної конференції молодих вчених, 30 березня 2017 року. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 326 с. С. 15–19.</p> <p>Goncharenko N., Kryvyuch A. Corporate social responsibility of transnational corporations in the context of the word economy globalization // Perspective economic and management issues : Collection of scientific articles. «East West» Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2015. 480 p. P. 442–445.</p> <p>Сидоров В. И., Елсеад М. Современное состояние инновационного развития стран MENA // Економіка і менеджмент – 2013 : перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 квітня 2014 р. : у 6 т. Т. 6 : Проблеми та перспективи інноваційного розвитку : держава, регіон, галузь, суб'єкт господарювання. Дніпропетровськ, 2014. 160 с. С. 76–78.</p>
Тези доповідей	<p>Сідоров В. І. , Бабенко В. В., Петухова В. О. Чинники впливу на розвиток інтеграційних процесів у глобальній системі міжнародної торгівлі // Стратегії економічного розвитку в умовах євроінтеграції : тези доп. Міжнародної науково-практичної конференції 27 травня 2016 року м. Каунас, Литва, 2016. 360 с. С. 40–43.</p> <p>Sidorov V. Clusterization the Countries by the Level Information in the Conditions of International Globalization // The Development of International Competitiveness : State, Region, Enterprise : abstr. International Scientific Conference. Conference Proceeding, Part 1, December 16, 2016. Lisbon, Portugal : Baltija Publishing. 200 p. P. 11–15.</p>
Частина періодичного видання (аналітичний опис)	
журнали	
Один автор	Гончаренко Н. І. Регіонально-інтеграційне спрямування України: міжнародне економічне співробітництво з державами Євросоюзу // Економіст. 2014. № 5. С. 62–65

Два автори	Goncharenko N., Makarchyk E. PEST-analysis of the conditions of international business in the markets of East Asia in terms of transnationalization // The USA Journal of Applied Sciences. 2016. No 1. P. 61–64.
Три / чотири автори	Goncharenko Nataliia, Matyushenko Igor, Michaylova Darina Future Consideration for Developing Energy Efficient Economy in Ukraine using Light Emitting Diode (LED) Enginery on the basis of NBIC-Technologies // Global journal of management and business research: Economics and Commerce. 2015. Volume 15 Issue 5 (Ver. 1.0). P. 7–16. Гончаренко Н. І., Доля Р. М., Сурін Д. В. Фіскальний інструментарій як ключовий елемент системи регулювання економічного розвитку держави на макрорівні // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Сер.: Міжнародні відносини. Економіка. Туризм. 2016. № 5. С. 90–93.
Електронні ресурси	
Статті	Гончаренко Н. І., Кравець М. А. Особливості інституціональної структури фондового ринку Польщі в умовах трансформаційних змін глобального фінансового середовища [Електронний ресурс] // Проблеми економіки. 2017. No1. С. 8–14. Дата оновлення : 17.02.2017. URL: http://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2017-1_0-pages-8_14.pdf (дата звернення 01.09.2017).
Стандарти	ISO Guide 33:1289. Uses of certified reference materials. Geneva, 2000. 30 p. ДСТУ ISO 6107-1:2004 -ДСТУ ISO 6107-9:2004. Якість води. Словник термінів. Київ, 2006. 181 с. (Національні стандарти України). ДСТУ EN61010-2-020:2005. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN61010-2-020:1994, IDT). Київ, 2007. IV, 18 с. (Національні стандарти України).
Патенти	Спосіб концентрування біологічно-активних жиророзчинних вітамінів рослинних соків : пат. 24330 Україна. NoU2007 01905; заявл. 23.02.2007; опубл. 25.06.2007, Бюл. № 9. 90 с.
Авторські свідоцтва	Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов : авт. св-во 1007970 СССР, МКИЗВ 25 J15/00. № 3360585/25-08; заявл. 23.11.1981; опубл. 30.03.1983, Бюл. №12. 115 с.
Препринти	Панасюк М. П., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль, 2006. 7, [1] с. (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Препринти	Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков, 2006. 19 с. (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-тех. ин-т»; ХФТИ 2006-4).
Депоновані наукові праці	<p>Иванов В. И., Петров А. К., Васечкин М. Е., Свиридов О. Н., Парамонов А. З. Социологическое исследование малых групп населения. Москва, 2002. 110 с. Деп. в ВИНТИ 13.06.2002, №145432.</p> <p>Разумовский В. А., Андреев Д. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе. Москва, 2002. 210 с. Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.2002, № 139876.</p>

Примітка:

Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

Приклад оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антимонопольний комітет України. URL : <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/index> (дата звернення: 05.03.2017).
2. Банковский рынок Украины // 2015. URL : <https://hub.kyivstar.ua/bankovskiy-rynok-ukrainy> (дата звернення: 02.04.2017).
3. География мирового хозяйства : учеб. пособ. / А. П. Голиков, Ю. П. Грицак, В. И. Сидоров и др. Киев : Центр учеб. лит., 2008. 191 с.
4. Голиков А. П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2006. 144 с.
5. Довгаль О. Особливості, проблеми та перспективи глобального економічного розвитку // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Сер.: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2017. № 6. С. 38–43.
6. Макаручук Е. А. Транснационализация совместных предприятий как форма корпоративной интеграции в международном бизнесе: теоретический аспект // Бизнес Информ. 2015. № 4. С. 47–51.
7. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голикова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 464 с.
8. Особливості впливу ТНК на економічний розвиток України // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Науковий журнал. Сер.: Економічні науки. № 3 (80) 2015. URL/URI/DOI : [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2015/3\(80\)/uazt_2015_3_14.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2015/3(80)/uazt_2015_3_14.pdf) (дата звернення: 16.12.2017)
9. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голикова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 268 с.
10. Сорока І. Б. Транснаціональні корпорації та їхня роль у процесі активізації міжнародної інтеграції // Актуальні проблеми економіки. 2009. № 9. С. 35–41.
11. Транснациональные корпорации : монографія / за ред. В. Белошапка. Донецк, 2000. 205 с.
12. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації : кол. моногр. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 316 с.
13. Шавкун В. Транснаціоналізація виробництва і капіталу в умовах світової глобалізації // Вісник Хмельницького національного університету. 2011. № 6. Т. 1. С. 248–251.